

mokrati. Nepopisljivo veselje je zavladovalo po zbornici, ko se je naznanil ta sklep.

Slovensko vseučilišče v Ljubljani.

Na dnevnem redu državne zbornice je že več tednov ustanovitev okrajnih in deželnih zadrug. Od vseh strani se pritiska, naj se ta postava dovrši še v tekočem letu, da morejo deželni zbori, ki se snidejo prihodnjo spomlad, napraviti dotične deželne postave. Privolili so toraj poslanci, ki so stavili najni predlog za ustanovitev slovenskega vseučilišča, da se še le za kmetijskimi zadrugami obravnava o slovenskem vseučilišču. Glavna stvar je ta, da se predlog o slovenskem vseučilišču izroči naučnemu odseku. Čeravno je toraj ta zadeva v zbornici nekoliko odložena, bo naučni odsek vendar moral o njej sklepati. Poslanec vitez Berks je namreč zahteval, da se peticija celjskega okrajnega zastopa za slov. vseučilišče ponatisne v stenografičnem sejnem zapisniku seje 2. decembra ter se ta prošnja izroči naučnemu odseku. Zbornica je temu pritrčila.

Med tem so vložili došle prošnje za ustanovitev slovenskega vseučilišča sledeči poslanci:

Vit. Berks: 1. Kmetijsko društvo v Laškem trgu, 2. Hranilnica in Posojilnica v Laškem trgu, 3. Bralno društvo v Laškem trgu, 4. Občinski urad Loke, 5. Občinski urad Velika Pirešica, 6. Občinski urad Nova Cerkev, 7. Občinski urad v Sv. Jurji p. juž. žel., 8. Občinski urad Višja vas, 9. Kmetijsko in bralno društvo v Grižah, 10. Bralno društvo v Frankolovem, 11. Okrajni zastop v Celju, 12. Pevsko društvo v Braslovčah, 13. Krajni svet v Gornji Rečici pri Laškem, 14. Fara pri Kostelu na Kranjskem. Posl. Žičkar: 1. Občina trg Mozirje, 2. Občina Sv. Peter v Sav. dol., 3. Občina Prešično v Kozj. okraju, 4. Občina Golobinjak v Kozj. okraju, 5. Občina Dragovič — Ptujski okraj, 6. Občina Zagorec — Ptujski okraj, 7. Občina Sv. Lovrenc v Sov. gor., 8. Občina Sakušak — Ptujski okraj, 9. Občina Slivnica pri Celju, 10. Občina Sladka gora, 11. Občina Tokačevo (pri Rogatcu), 12. Občina Sv. Jernej pri Ločah, potem sledeča slavna društva: 13. Čitalnica v Konjicah, 14. Politično narodno gospodarsko društvo pri Sv. Lovrencu v Slov. gor., 15. Katol. polit. društvo pri Sv. Križu tik Slatine, 16. Posojilnica na Slatini, 17. Hranilnica in posojilnica pri Mariji Snežni na Velki, 18. Katol. izobraževalno društvo pri Sv. Pavlu v Sav. dolini, 19. Krajni šolski svet v Slivnici pri Celju. — Občini Sopot pri Brežicah in Žusem pri Celju ste prosili

po poslancu Žičkarju za varstvo vinarstva.

Novo zmešnjave v državnem zboru.

V seji 1. decembra je vlada predložila načrt postave, vsled katere zahteva pravico, v mescih januarju, februarju in marcu 1902 pobirati davke v sedajšnji visočini. Ob enem pa grozi po svojih listih, naj se njej takoj podeli ta pravica, sicer bo razpustila državni zbor. Proti temu groženju in proti takemu postopanju vlade so se pri obravnavi tega začasnega proračuna dne 3. decembra med ploskanjem zbornice vzdignili Mladočehi in zastopniki drugih strank. Dr. Pacak je v imenu Čehov rekel, da se nikakor ne boji novih volitev; a svaril je vlado, naj ne posluša takih svetovalcev, ki njej na ušesa šepetajo, naj se tako dolgo razpušča državni zbor, dokler bo vladi popolnoma pokoren. Ob enem je dokazoval, da vlada caplja zdaj za nemškimi levičarji in dela samo to, kar oni zahtevajo. Ko je govorilo še več poslancev proti vladi, se seja sklence ter naznani predsednik, da bo pismenim potom naznanil prihodnjo sejo. To je osupnilo vse stranke, ki zdaj res ne vejo, kaj se plete od zadej. Po seji so se zbrali načelniki vseh strank, da se s Čehi pogovorijo radi nadaljnega postopanja. Čehi je osobito razdražilo to, da je vlada v porazumljenju z levičarji sestavila do konca tega leta nekak koledar, kaj se naj ta ali oni dan obravnava. Čehi so pa po dr. Pacaku obljubili, da se gotovo takega koledarja ne bojo držali.

Politični ogled.

Zveza katoliških nemških kmetov na Gorenjem in Srednjem Štajerskem bo z novim letom 1902 odprla lastno zavarovalnico proti ognju. Leta 1898 se je na Štajerskem plačalo zavarovalnine proti ognju 4.709.444 K, a zavarovalnice so izplačale za nesreče samo 2.075.311 K. Zavarovalnice so torej profitirale nad 2.000.000 K. Te milijone bi lahko imeli kmetje v svojem žepu, ako bi imeli svojo zavarovalnico, mislijo si nemški kmetje, in z novim letom bodo res otvorili lastno zavarovalnico. Na Spodnjem Štajerskem pa se vsaka ustanovitev v blagor kmečkega stanu prej oblati od nemškutarke in liberalne strani, predno se še more le količkaj udomačiti. Upamo pa, da bomo kmalu s kmetško zavednostjo strli tudi to nasprotstvo.

Kar na milijone podpore zahteva od naše države naše mesto Gradec, in sicer nič

manj nego 10 milijonov kron, da si izboljša slabo stanje svoje blagajne. Če pa kmet zahteva podpore za škodo po ognju, povodnji, toči, če zahteva podpore za nasajanje opustošenih vinogradov, se mu prošnja odkloni ali pa vrže le par desetakov pred noge, katere pa še mora nazadnje vrniti. Če kmet nima denarja, mora stradati; tudi meščanom ne bi nič škodilo, ako bi se navadili na to izjemno stanje človeškega želodeca.

Karol Herman Wolf, zraven Schönererja glavni vodja vsenemske stranke na Avstrijskem, je odložil svoj državnozbornski in deželnozbornski mandat. Gotovo dalje časa ne bo nastopil v javnem političnem življenju. Glavni vzrok je baje ženska. Kakor je uničila Dalila čudovito moč Samsonovo, tako je tudi Wolfu vzela ženska namah vso politično moč. Predno je Wolf odstopil, moral se je še dvobojevati s profesorjem Seidlom. V dvoboju se nobenemu ni nič zgodilo. Jeziki govorijo, da je Wolf začel razmerje z gospo profesorja Seidla.

Dopisi.

Iz Gotovelj. (Blagoslovljenje in otvoritev nove ljudske šole) v Gotovljah se je v kljub slabemu vremenu v nedeljo 24. t. m. prav slovesno vršilo. Fantje so že prejšnji dan in zopet isti dan streljali liki topničarji v najhujšemu ognju vojaškega manevra. Dekleta pa so novo šolsko poslopje zunaj in znotraj prav lepo okinčala; vsa šola bila je kakor posuta z vencami in cvetkami. Zastave so pa ponosno plapolale raz strehe klubujoč padajočim snežinkam, ki so kakor osipajoče črnsnjevo cvetje padale na zemljo in odevale belej tančici podobno tla, vence in pred šolo v drevoredu postavljene mlaje. Zelenje, venci, cvetke in sneg dajalo je slavnosti neki skrivnostno-slovesen značaj.

Dopolodne ob 9. uri bila je pridiga in slovesna sv. maša. V pridigi so domači č. g. župnik v jedernatih besedah razložili, kako vzvišen namen ima prava šola za časno in večno srečo človeštva.

Med sv. mašo je slovesnost mnogo povzdignilo krasno petje domačega moškega in mešanega pevskega zbora. Pokazali so, kaj se da s pridnim učenjem in vstrajnostjo tudi na deželi med prostim ljudstvom doseči.

Po sv. maši začele so se najpoprej cerkvene obredne molitve v cerkvi in za temi je bila procesija k novejši šoli; tam se je šola zunaj in znotraj po predpisanih cerkvenih obredih blagoslovila.

«Krivdo prevzamem jaz, jaz sam; dobro! sam jo hočem pretrpeti.»

«Patrik!» — Rekel bom, da sem jaz denar vzela, da bi neznan dolg pokrila!»

«Patrik, za božjo voljo, ne nastopaj takoj drugega krivega pota!»

«Saj ni laž, če to rečem. Jaz sem vsoto vzela, namreč iz denarniče naše, in skriven dolg se je s tem pokrila; ni to res?»

«V gotovem pomenu, da; toda si ne navlečeš s tem posredno krive prisega, ki je še strasnejša? Nikdar in nikoli tega ne privolim. Odpusti, da sem le za trenutek na se mislil. Brez ozira na posledke v veljavi hočeva to storiti, kar nama vest svetuje?»

«Kaj torej najprej storiva, Henrik? Jaz sem tako zmešan, da komaj kaj jasnega, pametnega mislim. Ali grem takoj k sodniku, da skusi poskrbeti, naj se obsodba prekliče?»

«Ne, Patrik», odgovori Henrik, ki je zopet postal hladnokrven; «midva poiščeva sama natankih dokazov za nedolžnost duhovnikova; morda se na ta način omogoči, da bo dobro ime vbogega očeta nekoliko rešeno.»

«Čemu iskati dokazov? Ali ni to pismo dovolj jasen dokaz?»

«Ne, Patrik, najprej izveva kaj o stanovališču Rožerja Veita ali njegove obitelji, potem potuješ tje in pozveš, ali je vsoto

20.000 dolarjev prejela in od koga jo je prejela?»

«Misliš, da se je dal spoznati duhovnik, ki je pri sodnji s čudovito odločnostjo molčal!»

«Tega sicer ne mislim, ali bil je gotovo pri Veitovi družini ali je vsaj denar po kom drugem odprenil. Prvo potrjuje že to, da je duhovnik takoj po očetovi smrti odpotoval. Če je pa denar po kom drugem odposlal ali po pošti, bo vendar soglasni čas dokazal, da je bila pri nas izgubljena svota odposlana.»

«Kaj praviš, bi si sodnija oproščenje duhovnika iz ječe takoj poskrbela, če ji poveva, da ni duhovnik ukrad našega denarja?»

«Sodnija hoče dokazov, brez dokazov ne bo niti tožbe povzela niti duhovnika izpustila.» — «Toda bom vsaj svojo prvo dolžnost spolnil; duhovnika obiščem v ječi in mu tolažbe vlijem v dušo, da ne verujeva več v njegovo krivico in da si vse prizadeva, ko bi mogla, njegovo čast pred svetom rešiti in njegovo kazen prikrajšati.» «Stori to Patrik, jaz poiščem skrivnega redarja, naj poišče družino Veitovo.»

XVII.

«Tako, gospod Bellini, na cilju smo», reče uradnik, ki je vedel Patrika po hodnikih jetniških, «tukaj za temi durmi. Dobil sem

ukaz, da vas pustim z duhovnikom samim, polajšanje za jetnika, ki mu je je privolil ravnatelj. Vedite», nadaljeval je paznik, «da sicer jetnikov nikdar samih ne puščamo z obiskovalci; tudi v celice nikogar ne pustimo, temveč obiskovalci morajo skoz omrežje se pogovarjati z jetniki.»

Patrik je le napol slišal paznikove besede; kajti bal se je bližnjega trenutka, čeravno si ga je že dolgo želel. Z izrazom globokega poniževanja v očeh, obličje blede kakor stena, je zrl na izvesek, ki je bil pripet na durica: «Pavel Karner, roj. 15. julija 1856. Tatvina. 10 let.» Patrik je odskočil prebravši te besede, in kričeč glas se je privil iz grla.

«Hočete videti, če ga še poznate?» vprašal je paznik in premaknil majhno deščico izpod izveska, in pokazalo se je kakor tolar veliko stekleno okence. Prestrašeno je zrl Patrik v okence; potem pa je nehote vtaknil oko v odprtino: Tam je sedel na nizkem stolcu jetnik. Navidezno ni slutil, da ga kdo opazuje; bil je scela zamišljen v svoje opravilo. Njegove roke so pletle iz gladke slame tanke pletenice. Pridno so se premikali prsti med seboj, in pletenice so se podaljševale v marljivih rokah vidoma. Včasih in včasih so pridne roke vendar počivale, in delavčevu obličje se je obračalo proti tlu, kjer je Patrik zagledal odprto knjigo z zlato obrezo.

Po končanih molitvah bila je slovesna otvoritev nove šole. Načelnik kraj. šolskega sveta, ki je ob enem tudi župan, g. Andrej Antloga, je v lepem pozdravu in nagovoru izročil ključne nove stavbe šolskemu vodstvu. Za tem je gosp. okrajni šolski nadzornik v svojem ter v imenu okraj. šolskega sveta prav lepo nagovoril navzoče ter častital Gotovljanom na tako krasnem šolskem posloju. Izrazil je tudi, da je g. okrajni glavar novi šoli zelo naklonjen. Mimogrede pripomnimo, da je g. c. kr. okrajni glavar, ko je bila še šola komaj pod streho, že pripeljal sam svoj prvi dar za novo šolo, krasni sliki trpečega Zveličarja in žalostne Matere Božje, ki visijo kot kinč v II. razredu. Tudi globus najnovejše slovenske izdaje dobili smo po njem od okraj. šolskega sveta. Bodi tudi na tem mestu izrečena srčna hvala!

Šolski vodja, nadučitelj g. Anton Šumljak, se je zahvalil za zaupanje in čast, ki se mu je s podelitvijo nove službe skazala, in zagotavlja, da hoče vse svoje moči v to posvetiti, da se bode tega zaupanja in časti vrednega kazal. Po trikratnem živijokliu Njih Veličanstvu cesarju so otroci zapeli navdušeno avstrijsko himno. Učenec Tine Vizovišek pa je krepko deklamoval pesem: »Življenje ni praznik«.

Bilo je ravno poldne, odmolili smo skupno še angeljevo česčenje, potem pa se je ljudstvo razšlo. — Cenjenim gostom gospodom od okrajnega šolskega sveta in drugim došlim g. učiteljem in prijateljem šole pa je okrajni šolski svet sporazumno s občinskim odborom v konferenčni sobi nove šole priredil banket, kjer so se pri kapljici rujnega vinca prav kmalu razvile razne napitnice. Ta dan ostane kot imeniten praznik za Gotovlje vsem v najlepšem spominu. Gotoveljski.

Sv. Vid niže Ptuja. Pod tem naslovom prinesel je vaš list dne 14. nov. t. l. dopis, v katerem pisec trdi, da je župan Schosteritsch nastavlil lastovoljno mrtvaškega ogleda, kar pa ni res. Resnica na ljubo objavljani po tiskovem zakonu § 19. kaka je stvar. Ni res, da bi zakrivil jaz, da dobi gosp. Illofschegg kot mertvenski ogleda 2 krone za vsak pregled. Res pa je, da sem predlagal na poziv c. kr. glavarstva za ta posel 2 moža, in sicer bivšega kmeta Miha Simoniča iz Pobreža in tudi še imenovanega gospoda Illofscheka, katero pa je zvolilo tedaj gosp. Illofscheka, kateri pa je zahteval 2 krone za vsaki pot, sedaj pa je tudi odklonil to poslovanje. Vendar pa le še bi bilo sploh bolje 2 krone plačati gosp. Illofscheku, ko pa veliki znesek za zdravnika, kateri bo

Zdaj je jetnik zopet vzdignil glavo, in obličje se je obrnilo proti stropu nakvišku. Oh iz teh očij svetila ni bridkost, ne brezupnost; duh tihega miru in pobožne udanosti se je vzdigal iz njih; gotovo so ustnice izgovarjale kako tiho prav goreče molitev. Globoke brazgotine pa, ki so se vrezale v njegovo čelo in srebrni trakovi v laseh govorili so glasno o hudih bojih, v katerih je pribojeval ta tihi srečni mir.

Patriku pa je hud vdarec ranil srce v tem trenutku; ustnice so se mu tresle, roke trepetale, da je nepredvidoma zaskripal mali zapah. Zdaj je vstal bankir in poslušal, in paznik ž njim; kajti skozi tesna vrata udarjali so jima na ušesa glasovi žalobne sporne pesmi. Poslušavca sta natanko slišala, kakó je nesrečnik vzdihoval v svoji žalostinki nekako te-le vsebine: »V bridkostnem trpljenju k Tebi hitim, o Gospod moj in moj Bog! Pri tebi iščem usmiljenja v vsaki dušni potrebi. Na Tvoj sv. križ obračam svoje oči, križ, ki je izvir vseh milostij. Jezus, Jezus, ne zavrzi me, vbozega grešnika. Oh, usmili se me!«

Konec sledi.

Smešničar.

A.: »Prijatelj, kaj pa ti praviš o novem mariborskem vodovodu?« — B.: »E—, kakoršen »Gemajnderot«, tak pa vodovod!«

moral drugače priti po oposlovanem ukazu c. kr. glavarstva v Ptuj z dne 18. oktobra t. l., št. 24.990. F. Schosteritsch.

Opomba uredništva. Ni res, da bi moral zdravnik iz Ptuja hoditi ogledovat mrličev. To bi bilo le potrebno, če bi občina ne postavila nobenega ogleda. V občini pa ni samo illofsšek sposoben za ogleda, ampak še mnogo drugih. Naj se njih imena predložijo glavarstvu in št. Vid bo imel svojega ogleda ter ne bo potreboval zdravnika.

Sv. Benedikt v Slov. gor. (Slavnost mladeničev) dne 27. novembra. Že v drugič je priredilo letos naše bralno društvo mladeniško slavnost. Prvokrat o binkostih o priliki blagoslavljanja mladeniške zastave in drugokrat zadnjo nedeljo. Ako bi hoteli vso slavnost na drobno opisati, bi komaj zadostoval vaš list za naš dopis. Ljudstva je privrelo tolika množica, da smo najprvo mladeničem poskrbeli prostora, potem še le so drugi smeli vstopiti, akoravno je bila vstopnina plačati, polovica pa se je morala vrniti, ker ni bilo prostora. Kakor smo že poročali, prišlo je 20 mladeničev od Sv. Ruperta, veliko od Sv. Jurija na Ščavnici in od Sv. Ane, od sosednih župnij in celo od št. Ilja. Pa tudi veliko pismenih pozdravov smo prejeli od mladeničev raznih krajev. Št. Iljski mladeniči so nas brzojavno pozdravili. Kozjanski in križevski mladeniči so nam vposlali krasne razglednice z mnogimi podpisi. V prelepi pesmi so nas pozdravili Stavenski tamburaši. Jareninski mladeniči so nam poslali v pozdrav prekrasno, navdušeno pismo. Srčno nas je razveselilo prelepo pismo našega rojaka, g. nadučitelja pri Novi cerkvi, Petra Kaučič. Jako nas je tudi iznenadilo pismo mladeniča, ki se je o binkostih vdeležil naše slovesnosti, sedaj pa je pri vojaki v Pulju. — Benediški pevski zbor mladeničev je lepo popeval pesmi: »Hej Slovence!«, »Pobratimija!«, »Domovini!«, »Savica!«, »Lepa naša domovina!«, »Barčica!«, »Slovenec sem!«, »Zvezda! in druge.

Prva igra »Ne vdajmo se« nam je znana iz letošnjih »Večernic«. Očeta Črnič je prav naravno, izvrstno predstavljal mladenič Roškar. Jurij (Caf), dr. Zavičaj (Senekovič) in pisec Muha (Hajnzič) pa so hoteli drug drugega prekositi. Mati Črnička (Elbl) in hčerka Rezika (Močnik) sta imeli neznatni ulogi, zato sta ju pa tudi lahko tako dobro pogodili.

Drugo igro »Sanje« v petih dejanjih so igrali samo fantje, kar 12 jih je nastopilo v tej igri. Igrali so tako dobro, da smo v zadregi, katerega bi bolj pohvalili. Srce nam je igralo veselja, ko smo gledali naše fante na odru, kako spretno so se gibali, gladko govorili in svoje uloge tako dobro naučili. Že to, kar so naši mladeniči do sedaj storili, je v dobro voljo spravilo poslušalce. Ko pa je pričel govoriti slavnostni govornik, č. g. Fr. S. Gomilšek, je raslo navdušenje od trenutka do trenutka. Ne potrebuje sicer, pa tudi ne mara nobene hvale gospod govornik, a to mu že smemo povedati, da tako navdušiti poslušalce, kakor ravno on, le malokdo zna. Vspodbujal je može in žene, posebno pa mladeniče in dekleta, k ljubezni do mile domovine in materinega jezika. V zahvalo mu je zagromela zaslužena zahvala. In sedaj, glejte, čujte! Na oder stopi domači mladenič Roškar. Kaj li hoče? Povedal je, kaj je hotel! Svoje tovariše je navduševal za bralno društvo, za razširjanje »Slov. Gospodarja« in »Našega Doma«, vspodbujal k vzajemnemu delovanju vseh mladeničev po Slov. goricah. Ta govor vrlega, narodnega mladeniča je podžgal druge fante in glej, kar po vrsti so se pričeli oglašati k besedi. Prvi je bil mladenič Vuk od Sv. Jurija ob Ščavnici. V lepi, gladki slovenščini je pripravil svojim tovarišem, kar je že omenil prvi govornik. Mladenič Žebot od št. Ilja nagovarja mladeniče, naj bodo verni in narodni. Mladenič Krampergar od Sv. Ruperta govori v jako izbranih besedah o kmetijstvu. Navdušuje svoje rojake, naj bi se krepko priprijeli vsega, kar bi pospešilo gospodarski napredek. Le če bomo

gospodarsko močni in trdni, bomo kaj vredni. Kdor pozna tega mladeniča, edinega sina premožnega veleposestnika iz Gočove, se ne bo čudil, da je tako omikan, tako podučen; kajti on veliko bere, zlasti gospodarske časnike, in kar bere in se nauči, to potem dejansko porabi in poskusi. Ko smo slišali te vrle mlade govornike, se nam je srce tajalo veselja in navdajalo nas je sladko upanje, da bodo enkrat napočili za Slovenske gorice boljše dnevi. Vsak govornik je povdarjal staro naše geslo: Vse za vero, dom, cesarja! Mi trdno upamo, da bodi ti mladeniči nekdanj verni, narodni, umni gospodarji.

Nestrpno so že pričakovala naša dekleta, da pridejo tudi ona na vrsto; kajti tudi ona nočejo zaostati za mladeniči. Kaj da premorejo naša dekleta so že večkrat pokazala, ko so n. pr. tako izborna igrala »Lurško pastarico«. Pa tudi danes so vrlo dobro rešila svoje naloge.

Igrale so prelepo igro »Sv. Neža«. Igra je povzeta iz življenja sv. Neže. Neža je igrala tako mило in ljubo naša Malika, kakor da bi resnično gledali sveto Nežo. Težavno ulogo Simforijan-a je dobro pogodila Fekonjeva Tonika. Od Klavdije (Tonika Tomažič) pa smo itak pričakovali najboljšega vspeha. In tri vestalke, paganske device, ki so pregovarjale Nežo, naj daruje bogovom? Te tri vestalke, Mimika, Lenka in Micka, so kaj lepo izvršile svojo nalogo. Ravno tako one tri posvetne deklice (Matilda, Ivanka in Lizika), ki so hotele zapeljati Nežiko k prevzetnemu, prostemu in posvetnemu življenju, ne bi bile mogle boljše pogoditi. Jako ginljivo in mило sta igrali Nežina mati in sestra (Liza in Ivanka). Sužnja Barba je pa tudi vestno izvrševala vsa povelja.

Po dokončani igri so še nastopili zdaj fantje, zdaj dekleta s svojimi pesmimi. Nastopilo je pa tudi pet Jurjevskih deklet, ki so krasno zapele pesem o slovenskem domu. Slednjič pridejo na oder vsi fantje pevci in igralci ter pevke in igralke ter skupno enoglasno zapojejo Velegrajsko himno, katero je priredil č. g. Gomilšek iz češčine in katera se je samo še pela v Jarenini. Omenjena pesem napravi na človeka taki vtis, da mu vedno doni po glavi in ušesih. Tako je bilo tudi pri nas! Vedno še slišimo končne besede: »O Bog! Očetov vero nam ohrani!«

Slava vam, vrli mladeniči pevci in igralci, vrle mladenke pevke in igralke! Le srčno naprej! Hvala vam, mladi govorniki, hvala slavnostnemu govorniku, hvala vsem mladeničem, domačim in tujim! Ne vdajmo se!

Središče. (Podučno predavanje g. Kosija.) Zanimanje za podučna predavanja iz sadjereje, katera je osnoval tukajšnji učitelj g. A. Kosi, je precej živahno. Minulo nedeljo je razlagal imenovani gospod o pravilnem zasajanju sadnega drevja. Govoril je precej na obširno o vrednosti sadjarstva v občeh, zlasti za današnje čase, ko v kmetskem stanu od dne do dne bolj gine blagostanje. Lepo oskrbovano sadno drevje je imenoval krasoto za našo hišo, korist za naš žep, zdravje za naš želodec; vrh tega je sadjarstvo dober pripomoček zoper lahkomyšelnost in malomarnost v gospodarstvu. Zemlja, katero smo zasadili sami s sadnim drevjem, ima za nas vse drugo vrednost, kakor ona, kjer se ne poznajo sledi našega truda, in gospodar take zemlje nerad zapusti svojo zemljo, nerad se loči od nje. Šola — je rekel g. predavatelj — stori mnogo za povzdigo sadjarstva, a vsega ne more, zato za sadjarstvo vneti učitelji stopajo v zvezo tudi z odraslo, že iz šole stopivšo mladino in pa že z izkušenimi sadjarji ter razpravljajo ž njimi razna imenitna vprašanja iz sadjarstva. Potem je preišel govornik na glavno nalogo o pravilnem zasajanju sadnega drevja. Predmet si je razdelil v štiri vprašanja: 1. Kje se naj sadi? 2. Kaj, to je kakšna sadna plemenena se naj sade za poedine vrste zemlje? 3. Kako se naj sadi? 4. Čas, kedaj se naj sadi?

Zanimiva je bila posebno točka, kako se naj sadi. Tu se je omenjalo, kakšno bodi drevo za saditev? Kako daleč naj stoji drevo od drevesa, izkopavanje jam, kako se pripravi drevesce za saditev, pripravljanje količev, saditev sama; tu je gosp. predavatelj

grajal napačno ravnanje naših gospodarjev, ki obstoji v tem, da sadijo navadno pregloboko. Opozarjal je poslušalce na okoliščino, da že Bog sam sadjarju kaže način, kako mu je saditi, ker v gozdu dreves tudi ni pregloboko postavil. Vrat srčne korenine, od katere so napeljane postranske korenine, je skoraj pri vsakem gozdnem drevesu še nekoliko vidljiv. Nadaljnja razmotrivanja so bile točke: Kako in zakaj se dela drevesni krog ali kolobar? Kako se privezuje drevesce h kolu? Kako saditi drevje na mokrotnih tleh? Ali se naj na novo vsajeno drevesce zaliva? itd. Po blizo eno uro trajajočem govoru je g. Kosi pokazal na šolskem vrtu dejansko ali praktično vse to, kar je teoretično razkladal. Vsadilo se je pred očmi poslušalcev sadno drevesce in sicer docela po načelih umnega sadjarstva, torej pravilno.

Korist tega predavanja je bila očitvena in izrekla se je želja, naj bi se pri prihodnjih predavanjih po mogočnost vse, kar se bo učilo teoretično, razkazovalo tudi praktično na sadnem drevju. Pol ure praktičnega razkladanja zaleže več kakor cela ura golih nauk. Vsled določenega vspehoda bo g. Kosi prihodnje nedeljo govoril o vprašanih »Kako ravnati z mladim drevescem prvo leto po saditvi in, kako je sadnemu drevju gnojiti.« Ako bo dopuščalo vreme, bo pouk, kakor se nam je zagotavljalo, zopet ne samo teoretično, ampak tudi praktično. Zeleti je, da bi se mladeniči in mladi gospodarji še bolj zanimali za ta predavanja. V nedeljo smo opazili med udeleženci tudi starejše že izkušene sadjarje, katerim ni bilo žal, da so prebili urico v šoli in pozneje na vrtu.

Razne stvari.

Iz domačih krajev.

Imenovanje. Preč. gosp. prelat Karol Hribovšek je imenovan stolnim dekanom. — Vlič. g. konzistorijalni svetovalec in nadžupnik v Konjicah, Jernej Voh, je imenovan kanonikom lavantinskega kapiteljna.

Mariborski Slovenci nameravajo — kakor čujemo — prirediti v najbližjem času shod za slovensko vseučilišče v Ljubljani. Mi najtopleje pozdravljamo to misel.

Občina Sv. Lovrene na Drav. polju je poslala prošnjo za slov. vseučilišče v Ljubljani gosp. državnemu poslancu dr. M. Ploju. — Dalje je poslala občina Sv. Jernej pri Konjicah prošnjo za vseučilišče v Ljubljani g. državnemu poslancu Žickarju.

Iz Celja odposlalo se je k ljudskemu shodu za slovensko vseučilišče v Ljubljani dne 1. t. m. 16 brzojavov.

Ribnica na Pohorju. Tukajšnji občinski odbor je imenoval dne 21. nov. 77letnega g. Rudolfa Tomassija častnim občanom. G. Tomassi je bil 21 let župan ribniške občine.

Iz šole. V zadnji seji deželnega šolskega sveta se je predsednik spominjal ranjega uda, stolnega dekana dr. Iv. Križaniča. Navzoči so v znak žalosti vstali. Nadučiteljem na okoliški šoli slovenjegraški je imenovan g. Franc Vrečko iz Št. Ilija pod Turjakom, učiteljem in šolskim voditeljem v Dobraveh g. Mat. Tušek iz Št. Lovrenca v Slov. gor., učiteljem v Jarenini g. Jernej Černko iz Št. Jurija v Slov. gor., stalnim učiteljem pri Sv. Barbari v Halozah Mirosl. Kosi, učiteljici v Kapelah pri Brežicah gca. Hermina Lunder. Učiteljica ročnih del v Ribnici-Brezno je postala ga. Pavla Majcen iz Lehna.

Obiteljski večer v mariborskem Narodnem domu bo prihodnji četrtek, dne 12. grudnia. Samo to smemo izdati, da se za prijetno zabavo delajo vse priprave. Pridite! Dobrodošli posebno gostje z dežele!

Nakupovanje za Božič. Za Božič je treba mnogakaj nakupiti. Slovenci, Slovenke,

ne pozabite pri nakupovanju na poštene in slovenske trgovce!

Iz Zreč. Dopisatelj zrečskih občinskih volitev leta 1898—1899 v zadnji številki naj vzame na znanje, da omenjeni mladenič ni več mladenič, ampak tridesetletni mož, samostalni lesotržec in voditelj veleposestva in si tako otroško titulacijo izprosi. — Kar se tiče občinskih volitev, naj se razglasi resnica, kajti izmišljeno je, da bi omenjeni mladenič bil z nekim posestnikom menjal in si tako rekoč odborništvo izprosil ali prikupil, kakor da bi bil po njem hrepenel. Bil je od prvega razreda enoglasno izvoljen odbornikom, za katero službo ni agitiral, kako se je dopisatelj izrazil.

Ogenj je vpepelil 28. t. mes. posestnikoma A. Ferencu in N. Filipiču v Stari vasi vsa poslopja. Zgorelo je tudi nekaj živine.

Slovenjigradec. Pretekli teden so se vršile volitve v okrajni zastop. V skupini veleposestnikov so izvoljeni: grajščak Ivan Barth iz Št. Jana, Günther, dekan Schlander, nadžupnik Lenart, župnik Rath, in kmetje: Rogina iz Podgorja, Verdnik iz Šmiklavža, Šauc iz Pameč; same izvrstne moči Nasprotniki so strašno predrzno in nesramno lovili naše može: vsiljevali so denar, če naši doma ostanejo; ponujali les čisto po nizki ceni; dajali za vole, kolikor je kdo hotel imeti, še na dan volitve niso pustili na miru naših veleposestnikov. Ali vse ni nič izdalo; slava našim vrlim možem! — Od občin so izvoljeni ravno tako izborni može: župani: Brezovnik v Verheh, Rotovnik v Lehnu, Vavkan v Šmartnu; tovarnar Farsky v Slovenjgradu, veletržec Jakob Pernat v Št. Janu, in kmetje: Šendorfer iz Staregatrga, Kristan iz Lehna, Pogač iz Pameč. — V velikem obrtu so od nasprotnikov izvoljeni: šentiljski Hofer, inženir Heinrich Potočnik, dr. Kiese-wetter, trgovec Klinger in krojač Cepič v Slovenjgradu, grajščak Pauzner v Gallenhofnu, oskrbnik Strojnik iz Mislinj in Lipe Pungaršek iz Pameč. V tej skupini so nam sovražno volili tudi južna železnica in trgovca Reiter in Klinger; Slovenci celega okraja, pristopite k zadrugi in nič nam ne morejo več! — Od mesta so izvoljeni: Goll, pek Unger, Potočnik Franc, Pungaršek, Steinauer, Virtl in Kramar. — Skupina veleposestnikov in občin je bila tudi prejšnje dobe naša, vrh tega so bili prej še trije naši veletržci v okrajnem zastopu, letos se je pa število nasprotnih veletržcev pomnožilo od štiri na osem; naši trije se tedaj niso vdeležili volitve. — Tako bo 16 naših se moralo vojskovati zoper 16 nasprotnih. Odbor še ni izvoljen.

Ostrožno pri Celju. Pretekli mesec nam je pobrala nemila smrt občine priljubljenega, vedno veselega in šaljivega moža, Franca Šorn-a. Bil je rajni vzor pravega slovenskega kmeta. Mnogo ga pogrešajo vaščani v svojej sredini. Ni ga, da bi jim še dajal modre nasvete. Šornova hiša je bila daleč okrog znana kot prava krščanska hiša. Ni ga bilo vaščana, da bi se ne bil zatekel v to hišo, če je česar potreboval. Na občno zahtevanje podajem tedaj kratek životopis rajnega, tako blagega in nepozabljivega očeta oziroma dedeka. Rodil se je rajni France 14. aprila 1832. Hodil je v tedajšnjo nemško šolo ter se toliko priučil, da je prav dobro izhajal s tem po svetu. Učil se je kovačije pri svojem botru v Celju. Da bi se bolje izučil, podal se je v tujino, bival je dolgo časa na Koroškem, dobro so mu bili znani kraji Zgornje Štajerske. Tukaj se je priučil popolnoma nemškemu jeziku, pretrpeti je moral marsikaj bridkega. Pravil nam je dostikrat, da je bil dober hribolazec, da se mu je pa pri tem véasi jako slabo godilo. Prijatelj je imel dovolj, da so mu pomagali, če je bilo potreba. Ko je izpolnil 19. leto, mu je umrla mati. Moral je iz tujine domu in prevzeti precej veliko posestvo. Mati je še toliko skrbela poprej za njega, da je bil oproščen vojaštine. Kmalu si je izbral pridno, pobožno 18letno dekle iz sosedove

hiše in se poročil 6. jun. 1853. Doma je nadaljeval kovačijo, bil je pa tudi edini kovač v okolici in vestni mojster. Žena se je trudila bolj na polju, on pa si je še postavil mlin, ker še tudi mlina ni bilo do tedaj v okolici. Vaščani so ga jako čislali, ter ga volili zopet in zopet za vaškega predstojnika. Jako težavna je bila njegova služba ob času vojske l. 1866. Bili so namreč tedaj prvokrat nameščeni vojaki v vasi, in kmeti so jih morali prehraniti. Pa to ti je bilo nemira in protivenja, in veliko se je moral Šorn truditi, da jih je pregovoril. Žena je ležala isti čas na kugi bolana. Zato je bilo pa tudi več na njegovi skrbi kakor doslej. Tedaj ga je tudi glavar Hasz pohvalil radi njegovega neumornega delovanja. — Rajni je bil več let občinski svetovalec in odbornik pri krajnem šolskem svetu. Bil je vrl narodnjak, Slovenec z dušo in telesom. Pokazalo se je to posebno ob volitvah. Bil je vedno na naši strani, in tedaj ni bilo vaščana, da bi se bil izneveril Slovincem. Bil je, kar je gotovo redko med kmeti, naročnik »Slov. Gospodarja« od tedaj, ko je začel izhajati nepretrgano do konca. Bil mu je vedno najljubši časnik. Sprva je pridno romal »Slov. Gospodar« od hiše do hiše. Pridobil si je mnogo novih naročnikov. Prebiral je tudi druge časopise in bil je dolgo časa v Mohorjevi družbi. Bil je jako pobožen in skrben oče. Vzgojil je tri sinove, od kojih je jeden profesor v Ljubljani, drugi kmet na Ostrožnem in tretji duhovnik pri Sv. Barbari v Halozah. Dne 21. pros. 1891 mu je umrla prva žena in oženil se je drugič. Toda zadnji čas so mu začele moči pešati. Lotila se ga je huda, dolgotrajna bolezen, ki ga je spravila tudi pod grudo. Dne 3. listopada letošnjega leta je v Gospodu zaspal. Bil je rajni jako usmiljen in je vsakemu dobro storil, če je le mogel. Bil je tudi potrpežljiv. Ne enkrat ni godrnjal v svoji bolezni ampak voljno je trpel strašne muke. Blag mu spomin!

Strah jih je! Dvajset vrlih mladeničev od Sv. Ruperta v Slov. gor. je korakalo moško in ponosno skoz trg Sv. Trojice k slavnosti mladeničev pri Sv. Benediktu. Trojičarji hitijo gledat k oknom in vratom. Nihče si ni upal črhiti besedice. Le general naših posilincev, ki je obogatel od slov. grošev, je na ves glas opazil: »Schaut's, der Krampergarische ist auch dabei!« (Glejte Krampergarjev je tudi zraven!) Ha, ha! Ali ste mislili, da trobi v nemčurski rog? Brrr! Kaj ne, jako vam je žal, da najboljši in najpremožnejši fant od Sv. Ruperta ni nemškutar, ampak zaveden Slovenec! In vas je strah! Vaš strah ni prazen. Ko postanejo naši zavedni fantje sami svoji gospodarji, se bodo razmere pri Sv. Trojici zdato spremenile.

Iz Ljutomera nam piše prijatelj: Preteklo nedelje je bila slovesno blagoslovljena nova šola na Stari cesti v ljutomerski župniji. Šola je dvorazrednica in kakih 8 km od trga oddaljena. Zidana je res lepo — od nje je krasen razgled na vse strani. S to šolo ima ljutomerska župnija 20 razredov. V trgu ima Franc Jožefova šola deška 4, dekliška 4 razrede, realka 1 razred, nemška šola 3 razrede. Na Cvenu trirazrednica, ravno tako v Cezanjevcih trirazrednica in na Stari cesti dvorazrednica. Na teh šolah poučuje 11 učiteljev, 7 učiteljic in dva kateheta. Učiteljske moči na Stari cesti se v kratkem nastavijo. Iz tega se vidi, da se šolstvo v ljutomerski župniji jako razvija.

Iz Št. Jurija ob Taboru. Na zborovanju kat. polit. društva za Vranski okraj, ki se je vršilo tukaj dne 1. dec. sta se volila najprej dva nova odbornika ozir. tajnik. Prejšnjemu tajniku g. Al. Kokelj se izreče zahvala za njegovo požrtvovalno delovanje. V odbor je izvoljen tudi g. Ev. Vračko. — Sklenile so se soglasno te-le resolucije: 1. Peticija za slov. vseučilišče v Ljubljani. 2. Ugovor proti lex-Stallner. Slovenski poslanci se prosijo naj storijo vse mogoče korake, da ne postane ta Slovincem skrajno krivični predlog postava. Zbrani kmetje ugovarjajo tudi naj-